

Beredskabsplan ved overgreb mod børn og unge

RUDERSDAL
KOMMUNE

Indhold

Indhold	2
1. Indledning.....	3
2. Definitioner på seksuelle overgreb, fysisk og psykisk vold.....	4
3. Tidlig forebyggelse og opsporing	5
4. Bekymring	7
5. Underretningspligten	8
6. Handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig imod	10
7. Når underretning om overgreb modtages	13
8. Samarbejde med Børnehus Hovedstaden	16
9. Implementering af beredskabet	18

1. Indledning

Dette beredskab beskriver, hvordan man som leder og medarbejder i Rudersdal Kommune skal reagere, når man får viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb begået mod et barn eller en ung. Beredskabet er en samlet beskrivelse af kommunens indsats i forhold til overgreb mod børn og kan understøttes af andet materiale, der er udarbejdet af de enkelte områder eller tilbud. Ledelsen af det enkelte område er – i samarbejde med de lokale ledelser – ansvarlig for, at kendskabet til beredskabet udbredes, og at det implementeres.

Overgreb defineres i dette beredskab som fysiske, psykiske eller seksuelle overgreb mod børn under 18 år. At begå et overgreb mod et barn/ung er en ødelæggende handling, uanset om det er forældre, andre omsorgsgivere, eller ukendte personer, herunder andre børn og unge som udsætter barnet/den unge for overgrebet.

Beredskabsplanen skal sikre en tidlig opsporing og faglig kvalificeret håndtering af sager, hvor børn og unge udsættes for vold og seksuelle overgreb, eller hvor der er mistanke herom.

2. Definitioner på seksuelle overgreb, fysisk og psykisk vold

For at kunne forebygge, observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb er det nødvendigt at definere, hvordan vi forstår vold og seksuelle overgreb, så der handles korrekt, når et barn eller en ung gennem tale, leg eller handlingen "fortæller" om overgreb.

Definition af seksuelle overgreb

Den voksne bruger barnet til at tilfredsstille sine egne eller andres seksuelle behov. Det kan fx ske ved, at den voksne forfører eller presser barnet til at deltage i seksuelle handlinger. Seksuelle overgreb mod børn er karakteriseret ved følgende:

- ↗ Den voksne udnytter barnets tillid.
- ↗ Det seksuelle overgreb krænker barnets integritet.
- ↗ Det er en handling, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til.
- ↗ Det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge, der udsætter andre børn og unge for seksuelt grænseoverskridende adfærd.
- ↗ Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning og den almindelige moral.

Definition af vold

Vold er en handling eller trussel, der – uanset formålet – er egnet til eller skader en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare. Vold er udtryk for, at barnet ikke frivilligt indgår i den handling, der begås mod barnet.

Psykisk vold

Psykisk vold kan beskrives som følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf, indespærring eller andet tilsvarende, eller om generel nedværdigende behandling. Manglende stimulering og at forhindre børns skolegang er ligeledes eksempler på psykisk vold. Der kan også være tale om egentlig vanrøgt, hvor barnet efterlades uden pasning, ikke får fysisk omsorg, at vaccinationer, undersøgelser i almen praksis, tandeftersyn og/eller sundhedspleje udelades, eller at barnet gentagende gange ikke bliver afhentet indenfor institutionens åbningstid.

3. Tidlig forebyggelse og opsporing

I arbejdet med børn og unge er tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb vigtigt. God faglighed og åbenhed omhandler ikke kun om viden og opmærksomhed på om vold og seksuelle overgreb i sig selv, men også om hvordan vi omgås hinanden i hverdagen.

Hvordan er kulturen på arbejdspladsen?

I den sammenhæng er det vigtigt at have fokus på samværsformerne mellem børn og voksne i institutionen, skolen mv. Faglig opmærksomhed på grænseoverskridende og uhensigtsmæssige samværsformer (verbalt og kropsligt) er centralt i indsatsen for at forebygge og opspore, om der begås overgreb eller et barn eller ung har oplevet noget der ligger inden for tolkningen af et overgreb. Nogle af de spørgsmål, som man eksempelvis kunne stille for at sætte emnet på dagsordenen og en refleksion i gang på arbejdspladsen, kunne være:

- ↗ Har vi her på institutionen den nødvendige viden om børns seksualitet?
- ↗ Er medarbejderne opmærksomme på deres beklædning?
- ↗ Hvordan reagerer og handler man selv, hvis man får mistanke om et overgreb?
- ↗ Hvilket sprog og tone anvender vi voksne indbyrdes – og i forhold til børnene?
- ↗ Er det i orden at give børn/unge kram?
- ↗ Hvornår har vold en karakter, hvor vi skal reagere?
- ↗ Er det i orden at forældre taler grimt og nedsættende til deres børn? Eller taler hårdt til barnet i en opkørt situation?
- ↗ Kan en elev, der ikke vil bade med andre, få lov til at smutte fra idræt 5 minutter før eller låne lærerens bad?
- ↗ Hvordan er normerne omkring sprog og omgangsformer børn og unge imellem?
- ↗ Hvornår er man som fagperson alene med børn, og hvordan er man det?
- ↗ Hvornår er et større barns fysiske interesse for et mindre barn naturligt og i orden?

Tegn og reaktioner på voldelige overgreb

Mulige tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb kan have mange forskellige udtryk. I det efterfølgende er der beskrevet en række specifikke opmærksomhedspunkter, der giver anledning til en særlig bevågenhed, og hvor der eventuelt også kan være tale om, at et barn har været udsat for overgreb. Det er vigtigt at nævne, at disse tegn og reaktioner ikke er udtømmende. Der findes ikke nogen entydige tegn og signaler på, at et barn eller en ung har været udsat for vold eller seksuelle overgreb. Manglende trivsel kan også være udtryk for andre former for omsorgssvigt.

Den faglige viden om tegn og reaktioner skal altid sættes i forhold til den viden, man har om det konkrete barn og dets familie. Hvor gammelt er barnet? Hvor modent er barnet? Hvordan er barnets livsvilkår, og i hvilken kontekst kommer barnets mistrivsel eller bekymrende adfærd til udtryk? Hvad er konkret observeret, og hvad har barnet eventuelt selv konkret givet udtryk for?

Følgende er tegn på mistrivsel og kan være tegn på fysiske, psykiske og seksuelle overgreb: Mange af de tegn, børn og unge viser, kan have forskellige årsager. Der er ingen sikre tegn, der klart viser, at børn har været udsat for overgreb. Derfor er tegnene ikke en afkrydsningsliste, da barnet kan udvise alt – fra ingen til mange symptomer.

- ↗ Påfaldende seksualiseret eller voldelig adfærd
- ↗ Pludselig ændret adfærd
- ↗ Påfaldende påklædning og kropsattitude
- ↗ Påfaldende angstsymptomer og utryghed
- ↗ Pludselig eller påfaldende modvilje mod at være sammen med en bestemt person
- ↗ Fysiske tegn, f.eks. blå mærker og brændemærker samt rifter, sår, udflåd, blødninger og klamydia
- ↗ Søvnforstyrrelser
- ↗ Spiseforstyrrelser
- ↗ Ufrivillig vandladning og/eller afføring
- ↗ Psykosomatiske klager
- ↗ Udadreagerende adfærd med aggressivitet
- ↗ indadvendt adfærd med tilbagetrækning
- ↗ Koncentrationsbesvær
- ↗ Lavt selvværd
- ↗ Angst, opgivenhed, depression
- ↗ Selvdestruktiv adfærd / cutting
- ↗ Regredierende adfærd
- ↗ Vedholdende tavshed
- ↗ Overtilpasset

Vold og seksuelle overgreb kan forekomme i alle familier og samfundslag, men følgende faktorer øger risikoen for overgreb:

- ↗ Opvækst under ustabile familieforhold og manglende omsorg
- ↗ Forældre med misbrugsproblemer og psykisk sygdom
- ↗ Vold i hjemmet
- ↗ Mange skoleskift
- ↗ Belastende oplevelser i familien (sygdom/død)
- ↗ Børn med handicap
- ↗ Børn i risiko for anbringelse

4. Bekymring

Viden om eller mistanke om vold og seksuelle overgreb kan inddeles i tre forskellige niveauer¹:

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er signaler på mistrivsel hos et barn eller i dets familie. Her er der ikke tale om, at man har en konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person. Her er heller ikke tale om bestyrket mistanke. Bekymringen skal således i første omgang føre til skærpet observation af barnet/den unge i en periode og samtale med forældrene, med mindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt). Disse sager skal drøftes med den nærmeste leder. Kontaktpersonen / sagsbehandleren, der er tilknyttet den pågældende skole / områdeinstitution, kan også kontaktes.

Mistanke

Ved mistanke forstås mere end blot en bekymring, og kræver øjeblikkelig handling. Det kan f.eks. handle om, at barnet/den unge er eller kan have været udsat for en seksuel overskridende adfærd eller en fysisk/psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn/ung. Mistanke kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet/den unge, dennes egne udsagn om hændelsen, der har fundet sted, udsagn fra andre fx børn/unge eller oplysninger fremkommet på anden måde. Disse sager skal drøftes med den nærmeste leder, og der skal foretages en underretning.

Konkret viden

Konkret viden handler om, at et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling, fx et overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet/den unge selv, fra tilståelse fra krænkeren, fra vidner eller fra observerede fysiske tegn. Disse sager kræver øjeblikkelig handling og skal drøftes med den nærmeste leder.

¹ Udarbejdet af SISO, Socialstyrelsen

5. Underretningspligten

Enhver person, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for vanrøgt eller andre forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, herunder vold, mishandling, seksuelle overgreb, omskæring af piger m.v., har pligt til at underrette kommunen. Det kan bl.a. være i situationer, hvor borgeren/medarbejderen bliver bekendt med, at barnet eller den unge udsættes for vold, mishandling eller seksuelle overgreb. For at kunne forebygge, observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb er det nødvendigt at skabe en fælles forståelse af og viden om, hvordan vi forstår de konkrete observationer og hvordan der skal handles og sikre at der den tilstrækkelige åbenhed og dialog på arbejdspladsen i forhold til at italesætte sine observationer.

Skærpet underretningspligt

Serviceovens § 153, stk. 1 siger, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, har skærpet underretningspligt, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- ↗ at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- ↗ at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte pga. de vordende forældres forhold ,
- ↗ at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte pga. barnets/den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten,
- ↗ at et barn/ung har været udsat for overgreb – fysisk/psykisk eller seksuelt.

Den skærpede underretningspligt gælder også selvom der allerede er etableret et samarbejde med Børn og Familie - Myndighed i Rudersdal Kommune om barnet eller den unge. Underretningspligten er personlig. Det betyder, at man på trods af evt. uenighed med sin leder om, hvorvidt der skal udarbejdes en underretning, har pligt til at underrette, hvis man har mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb. På Rudersdal Kommunes hjemmeside kan du læse yderligere om din underretningspligt.

Underretningen fremsendes til: Børn og Familie - Myndighed, Stationsvej 36, 3460 Birkerød

Mail: underretning@rudersdal.dk

Telefonisk underretning kan ske til tlf. nr. 4611 4141.

Uden for forvaltningens åbningstid kan Rudersdal Kommunes Døgnvagt kontaktes via Nordsjællands Politi på tlf.: 114. Hvis du oplever, at Rudersdal Kommune ikke handler tilstrækkeligt i forhold til barnet/den unge på baggrund af din underretning, kan du underrette Ankestyrelsen om din bekymring. Ankestyrelsen skal sikre barnets retssikkerhed og undersøge om kommunens indsats er tilstrækkelig.

Hvad skal en underretning indeholde

Indholdet i en underretning i forbindelse med bekymring, mistanke eller viden om overgreb skal være så konkret og objektivt beskrivende som muligt. Som udgangspunkt bør underretningen indeholde:

- ↗ Ajourførte data på både børn og forældre, herunder hvem der har forældremyndigheden

- ↗ Konkrete datoer for episoder og beskriv dine observationer - Hvad er observeret, hvornår og under hvilke omstændigheder?
- ↗ Undlad tolkninger og vurderinger
- ↗ Beskriv barnets fysiske, psykiske og sociale forhold
- ↗ Beskriv barnets ressourcer og vanskeligheder
- ↗ Anfør om forældrene er orienteret om underretningen, og evt. begrundelsen, hvis de ikke er det.

Du kan hente yderligere information og inspiration til din underretning på Rudersdal Kommunes hjemmeside eller tage kontakt til den forebyggende socialrådgiver på skolerne og i dagtilbuddene.

Hvornår skal forældrene inddrages ved underretning om vold eller seksuelle overgreb?

Forældrene skal som udgangspunkt *altid* orienteres og inddrages. Der gælder dog særlige forhold, når det drejer sig om vold eller seksuelle overgreb, hvis mistanken retter sig om en eller begge forældrene, da orienteres de *ikke* om underretningen. Hvis du er i tvivl om hvordan du skal forholde dig i forhold til en eventuel underretning, kan du kontakte Børn og Familie - Myndighed på 46114141 eller tage kontakt til en forebyggende rådgiver på skolerne og i dagtilbuddene.

6. Handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig imod

Der skelnes mellem 4 forskellige kategorier af, hvem mistanken retter sig imod:

- ↗ en eller begge forældre/stedforældre
- ↗ andre i barnets netværk eller en ukendt
- ↗ en ansat fra der hvor barnet er i institution, skole o. lign
- ↗ et andet barn/ung.

Ved mistanke til forældre/stedforældre

Hvad gør du **som medarbejder**:

- ↗ Tal **ikke** med forældrene/stedforældre om mistanken.
- ↗ Drøft og afklar evt. din mistanke med en kollega, der også kender barnet.
- ↗ Orienter din leder om mistanken/den konkrete viden.
- ↗ Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne.
- ↗ Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- ↗ Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg IKKE ind til detaljer om det mulige overgreb.
- ↗ Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du **som leder**:

- ↗ Tal **ikke** med forældrene/stedforældrene om sagen
- ↗ Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken og for at fremsende underretning til Familieafdelingen.
- ↗ Hvis du er i tvivl kontakt Børn og Familie - Myndighed på 46114141.
- ↗ Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning eller ej, og såfremt det ikke er tilfældet, så orienter din medarbejder om, at vedkommende fortsat kan bruge sin personlige underretningspligt.

Ved mistanke til andre i barnets netværk eller en ukendt

Hvad gør du **som medarbejder**:

- ↗ Drøft og afklar evt. din mistanke med en kollega, der også kender barnet.
- ↗ Orienter din leder om mistanken/den konkrete viden.
- ↗ Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne.
- ↗ Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg IKKE ind til detaljer om det mulige overgreb.
- ↗ Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du **som leder**:

- ↗ Orienter forældrene, inden der fremsendes en underretning.
- ↗ Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken og for at fremsende underretning til Børn og Familie - Myndighed.
- ↗ Hvis du er i tvivl kontakt Børn og Familie - Myndighed på 46114141
- ↗ Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning eller ej, og såfremt det ikke er tilfældet, så orienter din medarbejder om, at vedkommende fortsat kan bruge sin personlige underretningspligt.

Ved mistanke til en ansat fra der, hvor barnet/den unge er

Hvad gør du **som medarbejder**:

- ↗ Noter hændelser og de videre handlinger ift. mistanken.
- ↗ Kommer mistanken fra forældrene, kan du bede dem om at nedskrive deres samtaler med barnet om mistanken.
- ↗ Orienter din leder – og KUN din leder om mistanken/den konkrete viden.
- ↗ Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg IKKE ind til detaljer om det mulige overgreb.
- ↗ Tal **ikke** om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Hvis din mistanke /viden retter sig mod din leder, skal du kontakte din leders overordnede, som har ansvaret for at gå videre med sagen til Børn og Familie - Myndighed.

Hvad gør du **som leder**:

- ↗ Vurder tyngden af mistanken/viden fra barnet, medarbejderen eller forældrene.
- ↗ Kontakt din overordnede leder i Forvaltningen bl.a. for at foretage en politianmeldelse og for aftale om, hvem der informerer forældrene
- ↗ Hvis du har en konkret viden om vold eller seksuelt overgreb begået af en ansat, skal du straks sende en underretning til Børn og Familie - Myndighed og inddrage områdechefen i det relevante område.
- ↗ Du skal altid inddrage områdechefen i en vurdering af, hvornår og hvordan de øvrige ansatte og forældre skal orienteres.

Ved mistanke til et andet barn/ung

Hvad gør du **som medarbejder**:

- ↗ Overrasker du børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad de laver/leger, og hvor de evt. har set eller kender denne leg fra.
- ↗ Lyt til børnene og undgå at afhøre dem.
- ↗ Drøft din viden/mistanke med en kollega, som også kender barnet eller børnene.

- ↗ Orienter din leder og aftal hvad I gør i forhold til forældrene
- ↗ Nedskriv hvilke tegn, der ligger til grund for din viden/mistanke – undgå tolkninger
- ↗ Tal **ikke** med nogen om din mistanke, som ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du **som leder**:

- ↗ Vurder medarbejderens oplysninger og vurder, om det tyder på en eksperimenterende leg.
- ↗ Hvis du er i tvivl, så drøft sagen med en lederkollega.
- ↗ Hvis det drejer sig om voldelig eller seksuel handling, skal du straks orientere forældrene til begge børn.
- ↗ Du skal orientere forældrene om, at der indsendes en underretning til Børn og Familie - Myndighed.

Underretningspligten gælder uanset, om der allerede er et samarbejde i gang omkring barnet/den unge.

Underretningspligten gælder også, selvom du eller andre tidligere har underrettet om det samme barn.

Må man tale med barnet

Som fagperson kan man blive i tvivl, når der opstår en bekymring eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb med et barn/ung. Hvor meget må man tale med barnet/den unge? Kommer man til at ødelægge den politimæssige efterforskning?

Man må altid gerne lytte til barnet/den unge og stille forståelsesmæssige eller afklarende spørgsmål til barnet/den unge. Hvis der senere skal udarbejdes en underretning eller foretages en politianmeldelse, vil samtalen med barnet indgå som et element i den beskrivelse som fagpersonen skal videregive. *Man må ikke afhøre barnet/den unge* – dette er politiets opgave, dvs. man må ikke stille detaljerede spørgsmål om hændelsen, omfang, tidspunkt for overgrebene osv.

Husk at du altid kan kontakte Børn og Familie - Myndighed på tlf.: 46114141 hvis du har brug for sparring i en sag om mistanke om vold eller seksuelle overgreb. Du kan også tage kontakt til en forebyggende sovcialrådgiver på din arbejdsplads.

7. Når underretning om overgreb modtages i Børn og Familie - Myndighed

Når du som leder eller medarbejder har afleveret en underretning i Børn og Familie - Myndighed, vil du modtage en skriftlig kvittering inden for 6 hverdage. Børn og Familie - Myndighed vurderer den enkelte underretning, tager kontakt til relevante parter og iværksætter den nødvendige støtte for barnet/den unge.

Kommunen **skal** orientere underretter om, hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, f.eks. særlige hensyn til det pågældende barn eller den unge.

Kommunen **kan** på baggrund af et konkret skøn vælge at orientere underretteren om, hvilken type foranstaltning, der er iværksat samt den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som underretteren kan yde barnet eller den unge. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, f.eks. særlige hensyn til det pågældende barn eller den unge.

Når Børn og Familie - Myndighed modtager en underretning

Alle underretninger til Børn og Familie - Myndighed registreres i sekretariatet og sendes til sagsbehandleren, den vagthavende rådgiver, samt faglig leder. Sagsbehandlingen skal sikre, at der iværksættes en rettidig og systematisk vurdering af alle underretninger med henblik på at afklare, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte.

Sagsbehandleren forholder sig til bekymringsstadiet i underretningen og foretager en vurdering af barnets umiddelbare sikkerhedsbehov og risikoen for, at barnet udsættes for eventuelle yderligere/ forværrede overgreb.

I sager, hvor der modtages en underretning om et barn eller en ung, og hvor der i forvejen er iværksat foranstaltninger, skal Børn og Familie - Myndighed genvurdere sagen – en second opinion. Genvurderingen skal afklare, hvorvidt underretningen giver anledning til at revidere indsatsen. Som led i genvurderingen skal Børn og Familie - Myndighed inddrage en anden eller andre personer, der ikke tidligere har deltaget i behandlingen af sagen. Som underrettende leder og medarbejder kan du/I blive bedt om, at deltage i et møde med Børn og Familie - Myndighed med henblik på at uddybe underretningen.

Alle underretninger, der vedrører mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb mod børn eller unge, behandles samme dag, som de modtages i Børn og Familie – Myndighed. De bliver af sagsbehandleren og/eller faglig leder vurderet, om der er behov for akut handling, eller om der er tid til en nærmere undersøgelse før handling iværksættes.

Ved behandling af en underretning om overgreb mod et barn eller en ung skal kommunen gennemføre en samtale med barnet eller den unge.

Med mindre mistanken retter sig mod forældrene, inddrages forældrene efterfølgende med henblik på at drøfte underretningen og aftale sagsbehandlingsmæssige skridt.

Børn og Familie - Myndighed planlægger handlings- og sagsforløbet, herunder om:

- Der er behov for akut handling for at sikre barnet mod yderligere/ forværrede overgreb
- Der skal foretages lægeundersøgelse på hospitalet (i samråd med politiet)

- ↗ Der skal foretages politianmeldelse
- ↗ Der er behov for akut psykologisk krisehjælp til barnet/den unge
- ↗ Der er behov for krisehjælp til familien
- ↗ Der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse jf. Lov om Social Service § 50.
- ↗ Der er behov for særlig støtte til barnet og eventuelt familien før den børnefaglige undersøgelse er færdiggjort.

Bekymringsmøder

Når der er mistanke om eller bekymring for seksuelle overgreb eller vold kan Børn og Familie - Myndighed indkalde til et bekymringsmøde, jf. Servicelovens § 49a eller § 49b, hvor relevante fagpersoner deltager. På mødet tages udgangspunkt i et bekymringsskema for systematisk at gennemgå barnets symptomer samt bekymringsgraden i forhold til barnet.

Bekymringsmødet skal afklare følgende:

- ↗ Skabe overblik over oplysninger og observationer
- ↗ Skal barnet indlægges med henblik på nærmere undersøgelse?
- ↗ Skal der arbejdes videre med barnet/familien i ambulanseregion?
- ↗ Formidling af bekymringen til familien
- ↗ Fokus på barnet
- ↗ Stillingtagen til eventuel politianmeldelse.

Når Børn og Familie - Myndighed planlægger at anmelde sagen til politiet

I sager, hvor der planlægges en anmeldelse til politiet, koordinerer Børn og Familie - Myndighed med politiet inden forældrene eventuelt orienteres om den planlagte anmeldelse. Hvis mistanken retter sig mod forældrene, er det politiet, som skal afgøre, hvorvidt og hvornår, der må rettes henvendelse til forældrene.

Beslutningen om politianmeldelse ligger hos ledelsen i Børn og Familie - Myndighed.

Børn og Familie - Myndighed sørger for, at barnet altid tilknyttes en fast socialrådgiver. I den akutte situation kan det ske, at det er rådighedsvagten, som er tovholder. Det er altid en repræsentant fra Børn og Familie - Myndighed, som deltager i forbindelse med afhøring (DVD) for at sikre uvildighed i sagsbehandlingen. Repræsentanter fra Børn og Familie - Myndighed deltager ligeledes ved retsmedicinske undersøgelser mv. Socialrådgivere/rådighedsvagter/fagspecialister, som deltager i afhøringen og retsmedicinsk undersøgelse skal yde omsorg for barnet og bistå med råd og vejledning til forældrene. Uanset om politiet vælger at henlægge sagen, skal socialrådgiveren altid følge op på sagen, og Børn og Familie - Myndighed skal tage stilling til behovet for indsats.

Tjekliste – ved sager om vold og seksuelle overgreb af børn skal det altid sikres:

- ↗ At barnet er beskyttet mod yderligere overgreb
- ↗ At alle vurderinger og eventuelle indsatser journaliseres
- ↗ At der ydes den nødvendige, akutte krisehjælp til barnet. Er akut hjælp påkrævet, må denne ikke udskydes med henvisning til en eventuel politimæssig efterforskning. Hjælpen skal dog koordineres i samarbejde med politiet
- ↗ At der ydes den nødvendige, akutte krisehjælp til forældrene
- ↗ At der foretages en anmeldelse til politiet, hvis der er grundlag for det
- ↗ At der føres samtaler med barnet, og at barnet orienteres om, hvad der videre skal ske
- ↗ At der føres samtaler med forældrene (i de sager hvor mistanken ikke rettes mod forældrene)
- ↗ At barnet altid har en socialrådgiver tilknyttet som ledsager i forbindelse med videoafhøring, afhøringer, retsmedicinske undersøgelser og lignende
- ↗ At der indhentes relevante oplysninger på barnet, herunder oplysninger fra eksempelvis dagtilbud, skole, SFO, sundhedspleje, egen læge, sygehus eller andre instanser, som kan bidrage til at belyse barnets behov for særlig støtte.
- ↗ At Børnehuset inddrages efter de gældende aftaler (se afsnit 8 nedenfor)
- ↗ At der udarbejdes handleplaner med udgangspunkt i de særlige behov for støtte som barnet eller den unge måtte have på baggrund af den børnefaglige undersøgelse.

8. Samarbejde med Børnehus Hovedstaden

Når et barn eller en ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom, skal Børn og Familie - Myndighed benytte det Børnehus, som kommunen er tilknyttet, i forbindelse med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse. Rudersdal Kommune er tilknyttet Børnehus Hovedstaden i København. Sager til Børnehuset kan opdeles i 2 kategorier:

- ↗ En konsultativ sag
- ↗ Børnehussag

Ved en **konsultativ sag** forstås en sag, hvor Børn og Familie - Myndighed har en vag mistanke om overgreb. Her kan Børn og Familie - Myndighed kontakte Børnehus Hovedstaden telefonisk og få en rådgivende samtale. Her er formålet at afklare sagens videre forløb, dvs. om den vage mistanke skal føre til iværksættelse af den børnefaglige undersøgelse efter servicelovens § 50 og til en politianmeldelse m.m. Dette betyder, at sagen efterfølgende får status som en børnehussag. Børnehus Hovedstaden yder rådgivning og vejledning til kommunerne vedrørende Børnehusets målgruppe.

En **Børnehussag** er en sag, der involverer mindst 2 sektorer, dvs. Børn og Familie - Myndighed, politiet og/eller sygehusvæsenet/retsmedicinsk afdeling. Her skal sagens videre forløb koordineres i Børnehuset. Kriterierne for en børnehussag er:

- ↗ Det skal dreje sig om en sag, hvor der er viden eller mistanke om overgreb imod et barn under 18 år (fysiske eller seksuelle overgreb) og hvor Børn og Familie - Myndighed træffer afgørelse om iværksættelse af en børnefaglig undersøgelse eller afgørelse om at revidere den børnefaglige undersøgelse, der evt. allerede foreligger i sagen, jf. servicelovens § 50
- ↗ Udover Børn og Familie - Myndighed skal der være mindst en sektor mere involveret i sagen. Denne anden sektor er politiet og/eller sygehusvæsenet.
- ↗ Der skal være mistanke om strafbare forhold vedrørende krænkeren (den formodede krænker).

Såfremt det vurderes, at sagen skal være en Børnehussag, kontakter Børn og Familie - Myndighed hurtigst muligt Børnehus Hovedstaden, og der iværksættes et samarbejde om, hvordan sagen løses mest hensigtsmæssigt vedr. politiafhøring, sundhedsfaglige undersøgelser, psykologbistand mv. Målet med Børnehuset er at sikre en samlet, koordineret og skånsom tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn eller den enkelte unge.

Børnehusets målgruppe er:

- ↗ Børn og unge i alderen 0 til og med det 17. år som har været udsat for overgreb i form af seksuelle overgreb og/eller vold, eller hvor der er mistanke herom.
- ↗ Barnet/den unges nærmeste omsorgspersoner
- ↗ Kommunale myndighedssagsbehandlere, der behandler konkrete sager, hvor der er viden eller mistanke om seksuelle eller voldelige overgreb, eller som har behov for konsultativ bistand i sager, hvor der er en vag mistanke.

Sager, der som udgangspunkt falder **udenfor børnehusets målgruppe**:

- ↗ Sager om vold mellem jævnaldrende, som eksempelvis foregår i nattelivet som gadevold eller som banderelateret vold.
- ↗ Sager om voldtægt af unge under 18 år, hvor kommunen ikke vurderer, at der er behov for en børnefaglig undersøgelse.
- ↗ Børn og unge, der har udvist seksuelt grænseoverskridende eller voldelig adfærd overfor andre børn og unge, heller ikke i de tilfælde, hvor der er tale om et barn eller en ung under den kriminelle lavalder. Dog kan en sag om et barn, der har krænket et andet barn, henvises til børnehuset, hvis der opstår viden eller mistanke om, at barnet/den unge selv har været udsat for overgreb.
- ↗ Personer over 18 år med kognitiv funktionsnedsættelse/udviklingshæmning, der har været udsat for overgreb.

9. Implementering af beredskabet

Med dette beredskab er der lagt en ramme for, at alle medarbejder og ledere inden for Børne- og ungeområdet i Rudersdal Kommune får et grundlag for at forebygge og håndtere vold og seksuelle overgreb mod børn og unge. De enkelte kommunale tilbud skal på baggrund af beredskabsplanen sikre, at der blandt medarbejderne bliver sat fokus på værdier og normer i det forebyggende arbejde for at understøtte, at der skabes et trygt miljø, hvor børn og unge ikke udsættes for vold og seksuelle overgreb. Dette arbejde bør afspejles i et sæt politikker, regler eller procedurer, der danner grundlaget for arbejdet i den enkelte institution eller skole og som er kendt af samtlige medarbejdere. Beredskabet skal implementeres og forankres i de enkelte institutioner/skoler/tilbud i kommunen og udgøre et kendt og dynamisk arbejdsredskab for ledere og medarbejdere i det daglige arbejde med børn, unge og forældre i kommunen. Som anført i indledningen kan der hentes inspiration og konsulentbistand til processen på SISO - Videnscentret for sociale Indsatser ved vold og seksuelle overgrebs hjemmeside <http://www.socialstyrelsen.dk/viso/>.

Opfølgning og vedligeholdelse

Dette beredskab skal holdes ved lige gennem opdateringer, evalueringer og fortsatte faglige dialoger i de relevante faggrupper. Inden for Børne- og Skole- og Familieområdet i Rudersdal Kommune vil vi en gang årligt gøre status over implementeringen af beredskabet og drøfte behov for justeringer og opfølgende tiltag. Status foregår som en dialog mellem de relevante aktører inden for deres afdelings interne og eksterne tilbud.

Beredskabsplan ved overgreb mod børn og unge.

Rudersdal Kommune, januar 2023.

RUDERSDAL KOMMUNE

Børn og Familie
Stationsvej 36
3460 Birkerød

Åbningstid
Mandag-onsdag kl. 10-15
Torsdag kl. 10-17
Fredag kl. 10-13